

ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ РЕГІОНІВ І ГАЛУЗЕВИХ КОМПЛЕКСІВ

УДК 332.143

В. І. Захарченко

доктор економічних наук,
професор кафедри менеджменту
зовнішньоекономічної та інвестиційної діяльності
Одеський політехнічний університет

І. А. Топалова

кандидат економічних наук,
професор кафедри управління, фінансів і адміністрування
Одеський інститут Міжрегіональної Академії управління персоналом

ОСНОВНІ АСПЕКТИ СУЧАСНОГО ПРОЦЕСУ ЗІСТАВЛЕННЯ КРЕДИТОСПРОМОЖНОСТІ РЕГІОНІВ

У статті запропоновано нову систему інтерактивних відносин між урядом і регіонами, головною метою яких – незалежність останніх у вирішенні соціально-економічних проблем.

Ключові слова: регіон, рейтинг, кредит, стандарти.

I. Вступ

Формування нової системи відносин уряду та регіонів, збільшення значущості фінансової самостійності регіонів України у вирішенні соціально-економічних проблем ставить на перше місце формування регіональними органами влади привабливого інвестиційного іміджу конкретної території. При цьому фактор кредитоспроможності регіону України стає домінантою, від якої залежить поведінка потенційних інвесторів.

Якщо ж “зважити” регіони за рівнем кредитоспроможності, то можна, по-перше, отримати досить об’єктивний рейтинг, який показує ієрархію територій з погляду зовнішньої фінансової довіри; по-друге, зазначений рейтинг може стати важливим економічним мірилом, що визначає конкурентоспроможність регіону; по-третє, кредитоспроможність регіону важлива при отриманні ним зовнішніх запозичень.

Значний внесок в економічну теорію з проблем регіонального розвитку, управління економічними процесами в промисловості та стратегічного управління регіональною економікою зроблено такими українськими вченими: Б. Буркинським [2], Е. Забарною [5], В. Захарченко [2], С. Колодинським [8], О. Котлубаєм [9], Е. Лазаревою [10], Т. Уманець [11] та ін.

Теоретичним і методичним напрямом формування й розвитку регіональних економічних систем присвячено дослідження таких зарубіжних учених: У. Ізард [15], Дж. Кларк [13], Е. Чеканова [12] та ін.

II. Постановка завдання

Мета статті – розглянути можливість формування регіональними органами влади привабливого інвестиційного іміджу конкретного регіону, посилення кредитоспроможності регіонів і визначення об’єктивного рейтингу, який показує об’єктивну ситуацію щодо конкурентоспроможності регіону, а також проаналізувати фондовий ринок з метою спрощення ведення бізнесу та залучення інвесторів в Україну.

III. Результати

Перші рейтинги регіонів і муніципальних утворень з’явилися в їх класичному вигляді в США після Великої депресії перед початком Другої світової війни. Історично кредитний рейтинг виник як оцінка кредитоспроможності позичальника з обслуговування своїх боргових зобов’язань. З тих пір вони мають істотне значення в діяльності регіонів, муніципальних утворень (subnational ratings), отримавши широке розповсюдження на світових фінансових ринках.

Рейтинги були відображенням об’єктивної потреби регіонів у розширенні запозичень грошових коштів територіальних адміністрацій на фінансових ринках, а також потребами самих кредиторів, які бажали знизити свої ризики, зумовлені зростанням масштабів покупки територіальних фінансових інструментів. Сьогодні державні й регіональні кредитні рейтинги розраховують на основі великої економічної, політичної та соціальної інформації, яка враховує не тільки поточний стан справ, а й перспективи розвитку території. Тому можна говорити, що

кредитний рейтинг відображає не тільки ризик несплати по конкретним боргам, а й інвестиційну привабливість конкретного регіону (країни).

Найбільші рейтингові служби й агентства світового рівня ("Moody's", "Standard & Poor's", "Fitch Ratings") діють практично повністю за єдиними стандартами для всіх країн, що відображається в однаковості методик, пов'язаних із присвоєнням рейтингів. Це зумовлено процесами глобалізації, які змінили вигляд міжнародних фінансових ринків, зробивши їх такими, що застосовують одні й ті самі біржові інструменти й працюють фактично за єдиними правилами та стандартами. Адміністрації регіонів беруть участь у рейтингах і використовують їх у низці напрямів своєї діяльності:

1. Рейтинги створюють платформу для формування сприятливого іміджу (зокрема інвестиційного) регіону, що дає змогу не тільки знаходити ефективні межі відносин із потенційними кредиторами та інвесторами, розширюючи їх коло, а й створюють кредитну історію конкретної території.
2. Економіко-інформаційна прозорість регіону, що відображається у привласненні йому конкретного рейтингу, зумовлює мінімізацію витрат із розміщення та обслуговування облігаційних позик, сприяє покращенню умов надання кредитних ліній регіонам і муніципальним утворенням. Агентство ділової інформації "Bloomberg", що є структурою світового рівня, стверджує, що підвищення кредитного рейтингу від категорії "B" до категорії "A" може знижувати спред вартості позикового капіталу приблизно з 22 до 2% [14].
3. Рейтинги кредитоспроможності є ефективним піар-інструментом, оскільки (поряд із короткими звітами) їх публікують у різних аналітичних джерелах, і вони стають доступними для всіх споживачів економічної інформації. З цієї причини високі рейтинги регіонів сприймаються суб'єктами ринку не тільки як оцінки кредитоспроможності, а й як індикатори політичної стабільності цієї території. При цьому, як підтвердило свого часу дослідження рейтингового агентства "Експерт РА", існує висока залежність між рейтингом інвестиційної привабливості регіону й політичним довголіттям його губернатора [6].
4. У зарубіжних країнах рейтинги активно використовуються адміністраціями регіонів у поточній фінансово-економічній діяльності. Вони є "візитною карткою" губернаторів, глав адміністрацій при веденні переговорів із потенційними партнерами та сприяють результативній участі регіонів у різних інвестиційних конкурсах і тендерах. Крім того, рейтинг допомагає і

самому регіону оцінити свої можливості з отримання позик, а також оцінити свої загальні економічні можливості з обслуговування боргу.

5. Високий рейтинг кредитоспроможності регіону значно полегшує економічну діяльність комерційних структур, що функціонують на конкретній території. Підприємствам таких регіонів охочіше надають підвищені інвестиційні корпоративні рейтинги, хоча прямої (формальної) залежності таких рейтингів один від одного може й не існувати.
6. Кредитні рейтинги дають можливість збільшувати розміри внутрішнього боргового ринку й розвивати сектор іпотечного житлового кредитування економіки України, який ще тільки формується.

Початок процесу отримання міжнародних кредитних рейтингів українських регіонів було покладено в 1997 р. Тоді деякі регіони (Київ, Дніпропетровськ, Донецьк, Харків) здійснили випуск власних єврооблігацій і їх розміщення за межами України. Міжнародна практика передбачала обов'язковість отримання в цьому випадку кредитного рейтингу. Таку саме вимогу містило й законодавство України. В іншому випадку реалізація єврооблігацій за межами була б неповноцінною.

Ренкінги банків, вважаємо, можна використовувати, характеризуючи кредитоспроможність конкретного регіону. Але робити це треба досить обережно. Особливо це стосується філій міських банків, активи яких "належать" фактично головному банку, розташованому в іншому місці. Для Одеського регіону це, насамперед, Київ і Дніпро.

Рейтинги також публікували в журналі "Фондовий ринок" (м. Київ). Серйозна аналітична стаття, присвячена процесу виявлення кредитоспроможності низки регіонів, була опублікована Е. Чекановою [12].

Якщо говорити про методологію визначення кредитних рейтингів загалом, то, в принципі, всі міжнародні рейтингові агентства використовують два підходи:

1. Абсолютні, або класичні, індивідуальні рейтинги, які передбачають оцінку ризику невиконання регіоном своїх зобов'язань із присвоєнням відповідної рейтингової категорії, яка оформляється буквенно-цифровим кодом для кожного рейтингового регіону. При цьому емітент належить до певного рейтингового класу не тільки за рівнем дефолту (неповернення), а й за ймовірним типом його поведінки відносно кредиторів.
2. Порівняльні (відносні) рейтинги кредитоспроможності, що позиціонують рівень кредитоспроможності регіонів у процесі їх порівняння з іншими регіонами.

Рейтинги поділяються на короткострокові та довгострокові. Методологія визначення

рейтингів різними зарубіжними агентствами має специфічні особливості, але загалом побудована на загальному підході. Він полягає в ретельному аналізі політичних, економічних (зокрема фінансових) та інституційних чинників. В економічній літературі висловлюють думки про те, що регіон України як муніципальне утворення менш ризиковий позичальник порівняно з корпоративним клієнтом (вони мають диференційовані та постійні законодавчо визначені джерела бюджетних доходів, їх фінансово-бюджетна система органічно "вбудована" в державну, тому на законодавчо визначених умовах можлива допомога з державного бюджету, вони мають конкретну власність (майно), яка може виступати в якості застави). Насправді вищевказане твердження не є абсолютною правильною.

Не випадково "Standard & Poor's" [1] при рейтингуванні визначає ймовірність отримання регіоном або муніципалітетом надзвичайної підтримки в кризовій фінансовій ситуації. "Standard & Poor's" враховує позитивний вплив такої підтримки в кредитних рейтингах регіональних органів влади (РОВ) тих країн, у яких склалася практика моніторингу центральним урядом фінансових результатів і боргових зобов'язань субнаціональних утворень, а також правова база, що дає змогу допомагати РОВ, що зазнають фінансових труднощів. Крім того, в деяких випадках важлива наявність статистики за фактами надзвичайної допомоги РОВ, наданої центральним урядом. Це дає можливість зробити прогноз, що подібну політику будуть проводити й надалі. При оцінюванні ризику дефолту в межах аналізу рівня підтримки й передбачуваності системи підтримки беруть до уваги фактор своєчасності такої допомоги.

Бюджетний кодекс України передбачає [4], що якщо при виконанні бюджету регіону він не в змозі забезпечити обслуговування та погашення своїх боргових зобов'язань, уповноважений на те орган державної влади України може, зокрема, передати виконання бюджету регіону України під контроль Мінфіну України. На жаль, механізм такої передачі законодавчо не прописаний, і ця стаття має суто декларативний характер. Аналізуючи підходи до визначення рейтингів РОВ провідними світовими агентствами, ми виявили, що, незважаючи на серйозні формальні відмінності в подачі матеріалу, що описує методологію рейтингування, загалом підходи до визначення кредитоспроможності збігаються. Більше того, рейтинги методологічно побудовані таким чином, що вже сьогодні їх можна включати в якості складових при зіставленні конкурентоспроможності регіонів, використовуючи в цьому випадку рівні ризику їх діяльності.

"Standard & Poor's", наприклад, вибудовуючи свої рейтинги за міжнародною шкалою, поділяє їх на довгострокові й короткострокові. Довгостроковий рейтинг оцінює здатність емітента своєчасно виконувати свої боргові зобов'язання. Ці рейтинги коливаються від найвищої категорії "AAA" до найнижчої – "D". Рейтинги в інтервалі від "AA" до "CCC" можуть бути доповнені знаками "плюс" (+) або "мінус" (-), що показує проміжні категорії рейтингу відносно категорії по відношенню до основних категорій.

Короткостроковий рейтинг – оцінка ймовірності своєчасного погашення зобов'язань, що вважають короткостроковими на відповідних ринках. Короткострокові рейтинги також мають діапазон від "A-1" для зобов'язань найвищої якості до "D" для зобов'язань найнижчої якості. Рейтинги всередині категорії "A-1" можуть містити знак "плюс" (+) для виділення більш надійних зобов'язань у цій категорії.

AAA – дуже висока здатність своєчасно й повністю виконувати свої боргові зобов'язання; найвищий рейтинг.

AA – висока здатність своєчасно й повністю виконувати свої боргові зобов'язання.

A – помірно висока здатність своєчасно й повністю виконувати свої боргові зобов'язання, однак велика чутливість до впливу несприятливих змін у комерційних, фінансових і економічних умовах.

BBB – достатня здатність вчасно й повністю виконувати свої боргові зобов'язання, однак більш висока чутливість до впливу несприятливих змін у комерційних, фінансових і економічних умовах.

BB – поза небезпекою в короткостроковій перспективі, однак більш висока чутливість до впливу несприятливих змін у комерційних, фінансових і економічних умовах.

B – більш висока вразливість за наявності несприятливих комерційних, фінансових та економічних умов, однак наразі є можливість виконання боргових зобов'язань у строк і в повному обсязі.

CCC – наразі існує потенційна можливість невиконання емітентом своїх боргових зобов'язань; своєчасне виконання боргових зобов'язань значною мірою залежить від сприятливих комерційних, фінансових та економічних умов.

CC – наразі висока ймовірність невиконання емітентом своїх боргових зобов'язань.

C – відносно емітента порушено процедуру банкрутства або вжито аналогічних заходів, але платежі або невиконання боргових зобов'язань продовжуються.

SD – вибірковий дефолт за певним борговим зобов'язанням при продовженні своєчасних і повних виплат за іншими борговими зобов'язаннями.

D – дефолт за борговими зобов'язаннями. Рейтинги категорій “AAA”, “AA”, “A” і “BBB” – це рейтинги інвестиційного класу. Рейтинги категорій “BB”, “B”, “CCC”, “CC” і “C” – рейтинги, що мають значні спекулятивні характеристики.

“Standard & Poor’s” [1] виділяє також прогнози. Прогноз рейтингу показує ймовірний напрям руху рейтингу в найближчі два-три роки:

- позитивний – рейтинг може підвищитися;
- негативний – рейтинг може знизитися;
- стабільний – зміна малоімовірна;
- той, що розвивається – можливе підвищення або зниження рейтингу.

Виходячи з цілей нашого дослідження, ми розглядаємо лише економічний компонент рейтингів, а саме фінансову складову. Хоча ми згодні з думкою аналітиків агентства “Fitch Ratings”, які переконані, що якісні фактори (характеристика інституційної бази, політичні чинники, соціально-економічні параметри, а також інші складові, які дають можливість оцінити готовність субнаціональної освіти виконувати свої фінансові зобов'язання або ймовірність надання підтримки з боку органів влади вищого рівня) є більш важливими.

Відносно кількісних факторів “Fitch Ratings” аналізує [14] тенденції та прогнози в галузі регіональних і муніципальних фінансів, включаючи податки та поточні трансферти, а також рівні заборгованості субнаціональної освіти. Кількісний аналіз дає змогу, в основному, прогнозувати можливість відповідної освіти своєчасно виконувати фінансові зобов'язання.

З метою характеристики бюджету й фінансів РОВ “Fitch Ratings” формує та аналізує:

- таблицю доходів і витрат, історичні дані (за останні п'ять років) і прогнози із зазначенням закладених у бюджет і фактичних даних. Аналіз повинен окремо показувати дані про нові запозичення, погашення боргу й відсоткові витрати з розшифровкою по капітальних і поточних витратах/доходах;
- прийняті стандарти фінансового обліку;
- бюджет на поточний рік порівняно з фінансовими результатами діяльності за рік по сьогоднішній день;
- бюджет на наступний рік (якщо він є);
- склад платників податків за основними джерелами податків;
- опис кожного податку й повноважень щодо встановлення ставок оподаткування;
- рівень простроченої заборгованості за податковими та іншими надходженнями;
- частку доходів і витрат, сплачуваних за бартером, а не грошовими коштами;

- принципи розподілу трансфертів емітен-ту від центральної влади (розподіл за формулою або в результаті переговорів);
- процедуру розробки бюджету;
- опис основних видаткових зобов'язань і факторів, що визначають розмір витрат (наприклад, кількість учителів/учнів, якщо йдеться про освіту);
- аналіз захищених і незахищених видатків;
- інформацію за джерелами разових доходів, продажем активів і приватизаційними операціями;
- план модернізації основного капіталу;
- інвестиційну політику;
- результати аудиту комунальних об'єктів або підприємств, що належать емітен-ту;
- інформацію про членство в профспілках та умови контрактів;
- тенденції щодо руху залишків грошових коштів і звіт по інвестованим коштам.

“Standard & Poor’s” у процес присвоєння рейтингів кредитоспроможності РОВ включає аналіз восьми категорій показників:

1. Економіка.
2. Стабільність і передбачуваність змін системи державних і муніципальних фінансів.
3. Якість управління та інституційність політики.
4. Фінансова гнучкість.
5. Бюджетні показники.
6. Ліквідність і управління боргом.
7. Боргове навантаження.
8. Позабалансові зобов'язання.

До рейтингового процесу включена процедура, при якій спеціальний комітет, що привласнює кредитні рейтинги РОВ, оцінює кожен з восьми зазначених категорій в діапазоні від 1 (найвищий бал) до 5. Чітко визначеної формули виведення підсумкового рейтингу на підставі цих оцінок не існує.

Ці аналітичні змінні взаємопов'язані, а їх питома вага в підсумковій оцінці не фіксується для всієї множини РОВ або в часі.

Для досягнення мети нашого дослідження цікаво показати, як служба кредитних рейтингів “Standard & Poor’s” враховує основні економічні та фінансові індикатори при присвоєнні рейтингів регіональним і місцевим органам влади (РОВ) різних країн світу (за винятком США) [2]. Цей підхід також можна використовувати при зіставленні регіонів з погляду їх конкурентоспроможності. До ключових індикаторів входять рейтинг суверенного уряду, а також показники ВВП на душу населення і сукупні доходи бюджету РОВ (у доларах США для міжнародного порівняння). До переліку також включені такі показники кредитоспроможності, як поточний баланс бюджету (у відсотках від поточних доходів), баланс з урахуванням капітальних витрат (як відсоток від сукупних дохо-

дів) і прямий борг (як відсоток від поточних доходів).

До бюджетних планових показників зараховано офіційні планові показники бюджету, які зазвичай надаються на початку року та які пройшли передбачену законодавством процедуру і є юридично обов'язковими.

Баланс з урахуванням капітальних витрат є різницею між сукупними скоригованими доходами і витратами (поточний баланс плюс капітальні доходи мінус капітальні витрати). Дефіцит з урахуванням капітальних витрат показує обсяг потреб у фінансуванні за рахунок позикових коштів або резервів, а профіцит – обсяг наявних коштів для погашення боргу або зарахування до резервів. Постійний дефіцит, що перевищує 10% сукупних доходів, вважається відносно високим. Капітальні витрати – це витрати, що направляються на створення (оновлення) інфраструктури або придбання активів із тривалим терміном служби, наприклад, інвестиції. До їх складу зазвичай входять витрати на придбання товарів тривалого користування, фінансування будівництва та ремонтних робіт. Витрати на технічне обслуговування враховують як капітальні витрати, якщо вони збільшують вартість будівлі або майна, інакше вони включаються в поточні витрати. Як правило, капітальні витрати є найбільш гнучкою статтею бюджету, і уряд може відстрочити їх фінансування в разі стресового сценарію. Прямий борг є сумою фінансового боргу, прийнятого безпосередньо позичальником (позики, облігації, кредити, зобов'язання по лізингу), яку уряд зобов'язується виплатити третій особі (банку, фінансовій організації, бюджету іншого рівня, фізичній особі) згідно з конкретною угодою. У цю суму не входить гарантований борг і борг підприємств і організацій, які належать до РОВ, якщо він постійно не обслуговується РОВ. Ставлення прямого боргу до поточних доходів зазвичай висловлює рівень боргу регіонального або місцевого органу влади. Відносини, що перевищують 60%, вважаються високим для країн, структури яких розвиваються, а якщо перевищують 100% – високим для зрілих структур (враховуючи подальший розвиток ринків капіталу та більш високу якість управління боргом). До пом'якшуючих факторів належать термін погашення боргу, графік погашення та ризик, пов'язаний зі ставкою обмінного курсу.

ВВП на душу населення (в дол. США) розраховується як сукупна ринкова вартість товарів і послуг, вироблених суб'єктами виробництва країни, поділена на чисельність населення.

Поточний баланс – це різниця між поточними доходами й поточними витратами. Поточний баланс показує здатність структури

фінансувати капіталовкладення за рахунок поновлюваних доходів.

У поєднанні з капітальними доходами він показує наявний у цієї структури потенціал фінансування за рахунок коштів, які не є борговими зобов'язаннями. Постійний поточний дефіцит (протягом 2–3 років) повинен бути одним із факторів, що негативно впливають на рейтинг. Поточні витрати – це поновлювані витрати на здійснення поточної діяльності в конкретний бюджетний період. Зазвичай включають витрати на утримання персоналу, придбання товарів і послуг, субсидії компаніям і бюджетам інших рівнів, а також процентні платежі по державному боргу.

Поточний баланс не включає витрати на погашення боргу і такі витрати, як капіталовкладення, капітальні субсидії бюджетам і компаніям, придбання активів і устаткування та витрати на технічне обслуговування, якщо вони підвищують вартість будівлі або майна.

До поточних доходів належать поновлювані доходи, отримувані регіональним або місцевим органом влади. Це податкові доходи, неподаткові доходи (дотації, штрафи, збори за надання послуг, тарифи, рентні платежі) та інші збори, що стягуються і (або) збираються безпосередньо регіональним або місцевим органом влади чи не включають капітальні доходи, зокрема капітальні субсидії і доходи від реалізації активів, а також доходи від позикових коштів.

І, нарешті, сукупні доходи. До них належать сукупні доходи, зазначені в звітності, за винятком усіх поточних і капітальних поправок (подвійний рахунок, заліки, позабюджетні фонди, підсумки попередніх років, запозичення, рух резервів, погашення кредитів державних або приватних організацій, інші надзвичайні доходи).

Найбільше робочих місць в Україні створює енергетика, газовидобуток, газотранспортна система, Українська залізниця, інфраструктура автодоріг, військово-промисловий комплекс, аерокосмічна галузь, інформаційні технології. Саме в цих напрямках маємо можливість залучати інвестиції та створювати додаткові робочі місця.

Важливо продовжувати дерегуляцію, спрощувати ведення бізнесу й залучати інвесторів в Україну, а для цього необхідний і ефективний фондовий ринок [3].

Інвестор висуває до фондового ринку три основні вимоги: інвестиційно привабливі фінансові інструменти з відповідним правовим регулюванням, ефективна ринкова інфраструктура [5]. Остання забезпечує вільний обсяг інвестиційного капіталу та фіксацію прав власності на придбання фінансових інструментів; система захисту прав інвесторів. Український фондовий ринок задовольняє всі вимоги лише формально.

На жаль, упровадження нових фінансових інструментів, конкретно товарних дериватив, гальмують в Україні вже більше десяти років [11]. Нові фінансові інструменти обмежуються в обігу в умовах завищених (іноді в сотні разів порівняно з країнами ЄС) державних регуляторних вимог, наприклад, щодо допуску до лістингу фондових бірж. Це вже призвело до виходу з публічної форми багатьох потужних інвестиційно привабливих українських акціонерних товариств реального сектора економіки.

Зрозуміло, що “понадрегуляція” не допомагає ні наявності інвестиційно привабливих фінансових інструментів, ні розвитку біржової інфраструктури фондового ринку та забезпеченню прозорого й ефективного поведіння інвестиційного капіталу.

Фондовий ринок – один із інструментів залучення коштів для розвитку бізнесу. Однак, на жаль, в Україні його обсяг не визначений. У Верховній Раді на розгляді знаходяться законопроекти, серед яких про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо регулювання ринків і деривативів дуже важливий. Нині фондовий ринок перебуває настільки в поганому стані, що його необхідно лікувати протягом багатьох років. Допомоги в залученні інвестицій найближчим часом (два-три роки) він не обіцяє. Однак лікувати все одно необхідно, оскільки недолік ефективного ринку цінних паперів в Україні й надалі буде заважати швидкому розвитку економіки.

Негатив полягає в зменшенні інвестицій в основний і борговий капітал українських компаній, додаткових складностях у залученні кредитів і заниженні вартості український емітентів. Сьогодні важливіше провести швидку валютну лібералізацію та покращити регулювання економіки. На фондовому ринку треба посилити захист інвесторів в акції та облігації, прийняти законопроект про фінансові інструменти. А також, нарешті, запровадити повноцінну трирівневу систему.

IV. Висновки

Як бачимо, всі рейтинги, а також ризики РОВ орієнтуються, насамперед, на бюджетні показники, що характеризують можливість повернення (погашення) певним суб'єктом грошових запозичень.

Сьогодні, за даними Адміністрації Президента України, необхідно залучити в країну від 120 до 200 млрд дол. США прямих іноземних інвестицій на накопичення до 2036 р., для того, щоб досягти такого рівня, як у Польщі та Колумбії [10]. Це буде залежати від швидкості зростання ВВП щорічно (на 6,5–9). Інвестиції – важливий компонент у структурі ВВП (53–55%). У Польщі цей показник становить 54%, у Чехії сягає 70% ВВП.

Для залучення інвестицій необхідно мати потужну структуру, яка буде працювати з

інвесторами, обговорювати конкретні інвестиційні проекти та впроваджувати інвестиції. Але інвестор не може отримувати належну інформацію про Україну. Якщо подивитися на виконання нормативних вимог щодо ведення англійської версії офіційних веб-сайтів органів державної влади, робимо висновок про складну ситуацію. Тільки 11 з 17 міністерств мають англійські сайти (65%). Серед тих, хто не створив веб-сторінок, – МОН, Мінрегіонбуд, МОЗ, Мінсоцполітики, Міненергобуду, Мінінфраструктури (сайт на реконструкції). Саме роботою цих інституцій найбільш цікавляться інвестори, які хочуть отримати інформацію про останні події в нашій країні. Серед центральних органів виконавчої влади тільки 30 (59%) мають англійські сайти. Тільки шість обласних державних адміністрацій мають англійські веб-сторінки.

Список використаної літератури

1. Агентство Standard & Poor's отодвинуло дефолт в Украине. URL: <http://www.dsnews.ua/economics/agentstvo-standard-poor-s-otodvinulo-defolt-v-ukraine-14062016130200>.
2. Буркинський Б. В., Захарченко В. Б. Формирование конкурентоспособности в контексте регионального развития: монография. Одесса, 2009. 334 с.
3. Буркинський Б. В., Степаненко С. Ф. Регіональна промислова політика. *Вісник АЕН України*: наук. щоріч. 2014. № 1. С. 3–9.
4. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456-VI (Редакція станом на 06.10.2016 р.). URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua/go/2456-17>.
5. Забарна Е. М. Соціально-економічний розвиток регіону на інноваційно-інвестиційній основі: монографія. Одеса, 2008. 264 с.
6. Какие риски еще грозят Европе, помимо Brexit-a. URL: <http://take-profit.org/bloomberg-news/73318-kakie-riski-esche-grozyat-evrope-pomimo-brexit>.
7. Ковальова В. Подолати відстані з інвестором. *Урядовий кур'єр*. URL: <http://ukurier.gov.ua/uk/articles/newspaper/2016/9/2>.
8. Колодинський С. Б. Структурне формування інноваційного потенціалу Одеського регіону. *Прометей*. 2015. № 1. С. 28–32.
9. Котлубай О. М. Сучасні економічні відносини морегосподарського комплексу світу: монографія. Одеса, 2013. 206 с.
10. Лазарева Є. В. Методологічні аспекти формування інноваційної системи регіону: монографія. Одеса, 2010. 320 с.
11. Уманець Т. В. Регіональний економічний розвиток України: теоретичні основи управління, інтегральна оцінка, діагностика: монографія. Донецьк, 2007. 340 с.

12. Чеканова Е. Анализ кредитоспособности российских регионов-эмитентов ценных бумаг. *Рынок ценных бумаг*. 2001. № 14.
13. Clark J., Guy K. Innovation and competitiveness: A review. *Technology Analysis and Strategic Management*. 1998. V. 10. № 3. P. 363–395.
14. Fitch понизило кредитный рейтинг Украины до уровня “ограниченный дефолт”. URL: <http://www.rbc.ua/rus/news/fitch-ponizilo-kreditnyy-reyting-ukrainy-1444150512.html>.
15. Isard W., Aris I., Drennan M., Miller R., Saltzman S., Thorbecke E. *Methods of Inter-regional and Regional Analysis*. Ashgate, 2004. 490 p.

Стаття надійшла до редакції 16.05.2017.

Захарченко В. И., Топалова И. А. Основные аспекты современного процесса сопоставления кредитоспособности регионов

В статье представлена новая система интерактивных взаимоотношений между правительством и регионами, главная цель которых – приобретение независимости последних в решении социально-экономических проблем.

Ключевые слова: регион, рейтинг, кредит, стандарты.

Zakharchenko V., Topalova I. Key Aspects of Modern Process of Mapping the Region's Creditworthiness

A new system of interactive relationships between the government and the regions, the main significance of which is to acquire independence of the latter in solving social and economic problems.

The formation of a new system of relations between the government and the regions, increasing the importance of financial autonomy of the regions of Ukraine in solving socio-economic problems places the first place in the formation of attractive investment image of a specific territory by regional authorities. At the same time, the factor of creditworthiness of the region of Ukraine becomes the dominant factor on which the behavior of potential investors depends.

If you compare the regions by the level of credit, you can, firstly, get a fairly objective rating, which shows the hierarchy of territories in terms of external financial trust; Secondly, this rating can become an important economic measure that determines the competitiveness of the region; Thirdly, the creditworthiness of the region is important when it receives foreign borrowings.

In this study, we consider the possibility of creating regional investment authorities attractive investment image of a particular region, strengthening the regions' creditworthiness and determining the objective rating, which shows the objective situation regarding the competitiveness of the region. As well as studying the stock market for the purpose of facilitating business and attracting investors to Ukraine.

All ratings, as well as the risks of regional authorities, are oriented, first of all, on budget indicators that characterize the possibilities of repayment (repayment) by the given subject of monetary borrowings.

Today, according to the Administration of the President of Ukraine, it is necessary to involve in the country from 120 to 200 billion dollars. FDI to accumulate by 2036.

In order to attract investments, it is necessary to have a powerful structure that will work with investors, discuss specific investment projects and implement investments.

Key words: region, rating, credit, standards.